

Regionala utvecklingsnämnden

YTTRANDE

Avsändare Rocky Cueva Alban
Samhällsplanerare
040-675 36 29, 072 467 27 88
rocky.cuevaalban@skane.se

Datum 2023-11-22
Ärendenummer 2023-PB000196

Hörby kommun
planeringochutveckling@horby.se

Yttrande över förslag till översiktsplan 2035 för Hörby kommun, samråd.

Region Skåne har mottagit ovanstående samrådshandling för synpunkter.

Bakgrund

Det övergripande målet för Hörbys översiktsplan är: *Den rediga staden*, vilket visar den politiska visionen för en önskad framtida utveckling av Hörby kommun. Kopplat till målet finns fyra fokusområden: *Stark centralort*, *Levande landsbygd*, *Blomstrande näringsliv* samt *Ett gott liv och ökad trygghet*. Planförslaget innehåller även både övergripande ställningstaganden och mer specifika riktlinjer inför efterföljande planering.

Region Skånes synpunkter

Sammantaget ställer sig Region Skåne positivt till planförslagets målsättning och riktlinjer. Nedanstående synpunkter ska framför allt ses som förslag till hur förslaget kan utvecklas ytterligare.

Regionalt perspektiv

Regionplan för Skåne 2024 – 2040 är ett verktyg för att stärka Skånes utveckling som flerkärnig arbetsmarknads- och bostadsregion med minskad klimatpåverkan och anpassning till ett förändrat klimat. Det är ett arbete där Region Skåne och de skånska kommunerna tillsammans planerar det framtida Skåne i mellankommunala och regionala frågor. Region Skåne ser därför positivt på att kommunen i planförslaget tar ställning till mellankommunala och regionala planeringsfrågor, samt vilken roll de har i Hörby kommuns vidare planering.

Region Skåne ser positivt på att i planförslagets avsnitt *Riksentressen* tar kommunen ställning för och synliggör prioriteringen av det nationella och regionala perspektivet vid avvägning mellan två allmänna intressen.

Utvecklingsinriktning

Region Skåne ser positivt på att planförslagets utvecklingsstrategi utgår från prioritering av effektivt markutnyttjande och god hushållning där centralortens roll som lokal och regional transportinfrastrukturnod utvecklas genom diversifiering och effektivt utnyttjande av transportsystem samt befintlig infrastruktur. Utveckling och bevarande av grönstruktur prioriteras också i denna aspekt. Detta stämmer överens med utvecklingsstrategi och planeringsstrategier i *Regionplan för Skåne 2022–2040*.

Befolkning och bebyggelse

Planförslaget använder sig av en trendbaserad och en byggbaserad prognos för befolkningsutveckling i kommunen under planperioden 2021 – 2035. Båda prognoser visar tydligt på en åldrande befolkning i kommunen.

I planbeskrivningen anges ett bostadsbehov av totalt 530 bostäder fram till 2035. Nära hälften av dessa gäller åldersgrupp 80 år och äldre. Region Skåne ser positivt på att ett ställningstagande för bostadsförsörjning finns i planförslaget. Med tanke på det ökade bostadsbehovet för åldersgruppen 80 år och äldre anser Region Skåne att kommunen med fördel kan utveckla sitt resonemang så att behovet av ändamålsenliga bostäder tydligare synliggörs och säkerställs i den vidare planeringen. Detta uppmuntras i *Regionplan för Skåne 2022–2040* genom planeringsprincip 1.4 i - *Verka för att det finns tillgång till bostäder som motsvarar bostadsbehovet i Skåne*.

Region Skåne ser också positivt på att Hörby kommun använder Region Skånes prognos 2022–2031 som underlag för att beskriva befolkningsutvecklingen i länet. Region Skåne uppmuntrar kommunen av att ta del av den nyaste befolkningsprognosen (2023–2032) som finns tillgänglig i mitten av oktober.

Region Skåne anser att planbeskrivningens redogörelse av bostadsbehov kopplad till befolkningsutveckling skulle vinna tydlighet om sambandet synliggörs. Exempelvis genom ett sammanfattande stycke eller i en förklaringstabell.

Vidare innebär planförslaget att jordbruksmark tas i anspråk. Region Skåne vill lyfta fram att hushållning med brukningsvärd jordbruksmark är ett prioriterat område i *Regionplan för Skåne 2022–2040*. Det är därför viktigt att eventuellt ianspråktagande av jordbruksmark sker efter noggrant övervägande och analys av effekterna av exploateringen. Detta bör ske med hög exploateringsgrad och i kollektivtrafiknära lägen.

Grönstruktur och friluftsliv

Region Skåne ställer sig positiv till planförslagets viljeinriktning gällande natur och friluftsliv. Den innebär utveckling av kommunens naturmiljö, genom skydd och utveckling av sammanhängande små och stora gröna stråk och höga naturvärden, samt värnande av den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster. Det innebär också utveckling av det gröna perspektivet i gaturummet samt förbättring av tillgänglighet till närliggande grönområden. Detta ligger linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* som genom planeringsprinciperna 3.1 i-iii och 3.2 i-ii betonar vikten av att värna och utveckla Skånes natur och friluftsliv.

Hörby kommun är en viktig del av Cykelleden Skånes delleder *102 Ystad – Båstad* och *103 Lomma - Kristianstad* som passerar Hörby kommun, vidare in i Sjöbo, Höör och Kristianstads kommuner. Region Skåne anser att stycket *Regionala cykelleder* under *Gång- och cykeltrafik*, behöver uppdateras med ovanstående aktuell information.

Region Skåne driver fram till våren 2025 ett projekt som ska resultera i en modell för ett långsiktigt och hållbart huvudmannaskap för mountainbikeleder och områden i Skåne. Region Skåne vill uppmuntra Hörby kommun att arbeta strategiskt och operativt för att skapa synergieffekter för cykel och vandring där så är möjligt, vilket även kan inkludera samarbete med det ideella föreningslivet.

Transport, kollektivtrafik och hållbart resande

Region Skåne ställer sig positiv till att ett transportinfrastrukturperspektiv beaktas i flera av planförslagets ställningstaganden. Det möjliggör en optimering och utveckling av

transportsystemet och kollektivtrafiken samt även utvecklingen av gång- och cykeltrafik. Detta ligger linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040*.

Region Skåne har deltagit i Åtgärdsvalstudien E22-Tjörnarps och delar Hörby kommuns bild av att väg 13 är av särskild betydelse för regional eller interregional trafik. Åtgärder på väg 13 finns med som namngivet regionalt objekt i Regional transportinfrastrukturplan 2022–2033. Region Skåne delar Hörbys kommuns ambition om att verka för en omledning av riksväg 23 till riksväg 13. Detta skulle innebära ökad trafiksäkerhet samt bättre framkomlighet för långväga godstransporter.

Region Skåne ställer sig positiv till att planförslaget lyfter kollektivtrafikens roll som en viktig del av kommunens utveckling. Detsamma gäller för satsningarna på att utbyggnad koncentreras till Hörby tätort där kollektivtrafiken är god, framför allt genom de två SkåneExpresslinjerna som kopplar samman Hörby med såväl Kristianstad som Lund och Malmö. Region Skåne bedömer att förutom Ludvigsborg är planförslagets utpekade *lokala kärnor* för små för att omfattas av basutbud av kollektivtrafik som anges i Region Skånes Trafikförsörjningsprogram.

Region Skåne anser att gång- och cykelväg eller cykelväg är viktiga markanvändningskategorier som bland annat bidrar till att tydligare synliggöra kommunens samlade syn och viljeinriktning utifrån ett hållbart resandeperspektiv. Med detta anser Region Skåne att cykeltrafikperspektivet med fördel kan kompletteras i planförslagets kartor. Exempelvis kan det finnas kartunderlag ur kommunens *Gång- och cykelvägsplan* som med fördel kan integreras i planförslaget. Region Skåne vill upplysa Hörby kommun att Cykelvägsplan 2018–2029 är inaktuell och att utbyggnaden av statlig cykelinfrastruktur är nu inarbetad i sin helhet i Regional transportinfrastrukturplan för Skåne 2022–2033. Region Skåne för gärna en dialog med Hörby kommun om kommunens prioriteringar till kommande planprocess för Regional transportinfrastrukturplan 2026–2037.

Kommunen har en ambition att leda bort gods från tätorterna. Region Skånes Strategi för den hållbara gods- och logistikregionen och TemaPM *Planera för urbana godstransporter* kan användas underlag i den fortsatta planeringsprocessen.

Energi och klimat

Regionplan för Skåne 2022–2040 anger att det finns behov av mer vindkraft på land och till havs och att Skåne har potential att producera mer energi såsom biogas, vätgas, solkraft och vindkraft. Vidare understryker regionplanen att Skånes aktörer ska verka för ett klimatneutralt och fossilbränslefritt Skåne. Region Skåne välkomnar att Hörby kommun ställer sig allmänt positiv till etablering av både storskaliga och småskaliga energiutvinningslösningar i planförslaget. Det är positivt att det i planen finns Riktlinjer för planläggning, tillstånds-, dispens- och lovgivning, tillsyn, yttranden samt drift av vind- och solkraft samt transmission och distribution av elenergi.

Region Skåne ser positivt på att kommunen tillåter utbyte av gamla vindkraftsverk. Region Skåne efterfrågar dock en karta som redovisar det geografiska utfallet av planförslagets beskrivna kriterier för etablering av vindkraftverk. Region Skåne har tagit fram en underlagsrapport; *Kunskapsunderlag om kommuners hänsynsavstånd för landbaserad vindkraft*. Rapporten visar att det kan finnas krav på stora hänsynsavstånd/skyddsavstånd i kommunernas översiktsplaner eller tematiska tillägg till översiktsplaner som i sin tur kan leda till färre etableringar. Detta kan även begränsa möjligheten till samverkan i de fall det finns mellankommunala förutsättningar för etablering av vindkraftverk. Utbyggnaden av landbaserad vindkraft i Skåne har varit begränsad under den senaste tioårsperioden och Region Skåne ser att man behöver titta på de tillgängliga ytor som finns i Skåne. Enligt Region Skånes analyser finns i Hörby kommun en viss potential till fortsatt utbyggnad av landbaserad vindkraft samt eventuella möjligheter till mellankommunal samverkan med Kristianstads kommun som skulle kunna undersökas vidare.

Region Skåne ser positivt på att Hurva station lyfts fram som en viktig knutpunkt för energiförsörjning i södra Sverige. Idag råder ett produktionsunderskott i Skåne och ett av de planerade projekten, Hansa Power Bridge kan på sikt bidra till att trygga elförsörjning i SE4 genom en ökad importkapacitet från Tyskland. Region Skåne ser positivt på att planförslaget innehåller ett ställningstagande om dialog med nät- och ledningsägare kring elnätsplanering. Region Skåne vill påpeka vikten av att dialog sker även med andra regionala aktörer i ett tidigt planeringsskede. I *Regionplan för Skåne 2022 – 2040* betonas betydelsen av att främja utvecklingen av elnät och vikten av att det integreras tidigt i den kommunala fysiska planeringen.

Utifrån de förändringar som skett i omvärlden under de senaste decennierna välkomnar Region Skåne Hörby kommuns framtagande av energiplan. Region Skåne bidrar gärna med kunskapsunderlag utifrån ovannämnd underlagsrapport. Kommunen kan med fördel använda detta underlag redan under bearbetningen av planförslagets följande skede. Region Skåne arbetar aktivt för en ökad samsyn gällande vindkraft, vilket stöds av *Regionplan för Skåne 2022–2040* och planeringsprincip 4.1 iii - *Verka för en samsyn i Skåne gällande utveckling av sol- och vindkraft*.

Näringsliv

Region Skåne ser positivt på att näringslivsperspektivet beaktas i flera ställningstaganden och riktlinjer för vidare planering i planförslaget. Där läggs vikt vid bland annat lokalisering, planberedskap, dialog och samverkan. Region Skåne välkomnar planförslagets inriktning på ett varierat utbud av lokaliseringsmöjligheter, så att företag kan hitta rätt plats för sin verksamhet kopplat till markeffektivitet och förmåga att skapa många arbetstillfällen på liten yta. Detta gynnar förutsättningarna för utveckling, etablering, expansion och fler arbetstillfällen i regionen.

Region Skåne har sedan 2019 startat upp nätverk och samordning för kommunernas näringslivsansvariga i olika forum och erbjuder möjligheter till ytterligare utveckling och lärande. Region Skåne ser positivt på Hörbys aktiva deltagande i nätverket.

Region Skåne ser dock att planförslaget med fördel kan kompletteras med ett än mer utvecklat resonemang kring näringslivsutveckling och hade gärna sett kopplingar till *Skånes innovationsstrategi för hållbar tillväxt*. I Skånes utvecklingsstrategi *Det öppna Skåne 2030* understryks att skånska företag i hela Skåne ska erbjudas affärsutvecklingsmöjligheter genom ny kunskap och finansiering som stimulerar entreprenörskapet och stärker företagsklimatet. Detta är något Hörby kommun redan idag tar del av och kan ytterligare utveckla. Region Skåne välkomnar kommunens nuvarande arbete med att ta fram en näringslivsstrategi.

Kulturmiljö, gestaltad och hälsofrämjande livsmiljö

Region Skåne ser positivt på att natur- och kulturmiljöperspektivet beaktas i flera ställningstaganden och riktlinjer för efterföljande planering i planförslaget. Där läggs vikt vid bland annat bevarande, utveckling och tillgängliggörande av natur- och kulturmiljö även med hänsyn till de estetiska värden som finns i respektive kulturlandskap. Detta ligger i linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* där det uppmuntras till en resurseffektiv bebyggelseutveckling i samspel med bland annat kulturmiljö och upplevelsevärden.

Region Skåne ser positivt på att Hörby kommun tar ställning för att arbeta med gestaltad livsmiljö. Gestaltad livsmiljö är ett viktigt perspektiv i samhällsplaneringen och i *Regionplan för Skåne 2022–2040* för att ta tillvara och utveckla värden som skala, identitet och kulturmiljö. Arkitektur, form, och design utgör en betydande resurs i utvecklingen av ett långsiktigt hållbart samhälle och Skånes attraktivitet. Region Skåne välkomnar också planförslagets ställningstagande som förstärker barnperspektivet i planeringen.

Kartor och digital informationshantering

Region Skåne ser positivt på att kommunen i planförslagets kartor i några fall använder markanvändningskategorier ur föreslagen nationell begreppsstandard (ÖP-modell 2.1). Region Skåne noterar att kommunen i planförslagets utvecklingskarta efterliknar logiken i regionplanens strukturkarta. Regionplanens strukturkarta är anpassad till den regionala kontexten och så långt det är möjligt använder begreppslogik och -kategorier utifrån nationell begreppsstandard, såsom regional kärna, centralort och serviceort. För att underlätta förståelsen av flernivåplanering uppmuntrar Region Skåne att kommunen överväger användande vedertagen nationell begreppsstandard där relevanta begrepp finns. Detta underlättar arbetet med digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen, tillgängliggörande av data samt effektivare mellankommunalt och regionalt samarbete.

Region Skåne anser att cykeltrafik, kollektivtrafik och energiutvinning kan med fördel synliggöras ytterligare i planförslagets kartor.

Region Skåne använder GIS-data från kommunala översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner som underlag för regionala analyser. Utifrån detta önskar Region Skåne att få ta del av GIS-data som ligger till grund för planens kartor i samband med antagandet av planförslaget.

Region Skånes utvecklingsuppdrag och ansvar som remissinstans

Region Skåne yttrar sig över *översiktsplan för Hörby kommun 2035* utifrån nedanstående ansvar.

Region Skåne har ansvar för vård och hälsa i Skåne samt ett samordnande ansvar för Skånes utveckling, enligt lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630). Detta ansvar innebär att utarbeta och fastställa en strategi för regionens utveckling och samordna insatser för genomförandet av denna samt att upprätta och fastställa planer för regional transportinfrastruktur. Region Skåne är också enligt lag om kollektivtrafik (2010:1065) regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne län, vilket innebär det politiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken.

Region Skåne ansvarar för den regionala fysiska planeringen i länet och har genom detta ett regionplaneuppdrag enligt plan- och bygglagen (2010:900). Genom regionplaneuppdraget arbetar Region Skåne med att tydligare koppla samman det regionala utvecklingsansvaret och kommunernas översiktsplanering. Dessutom utgör Region Skåne formell remissinstans avseende översiktsplaner enligt plan- och bygglagen (2010:900) och enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383) avseende riktlinjer för bostadsförsörjning.

Enheten för regional planering samordnar Region Skånes handläggning av detta ärende. Beslut fattas med stöd av regionala utvecklingsnämndens beslut 2023-02-17 § 19.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke

Ordförande

Anna Pettersson

Utvecklingsdirektör